

Ekipe su u 15 mjesta toropečkog i kuninskog rajona, prvenstveno u selima, od preko 40 pjevača prikupile oko 300 pjesama, od kojih je Zemcovski za ovu zbirku izabrao 110 karakterističnijih i ljepših. On ih je podijelio u ove grupe: kalendarske, svatovske, tužbalice, pjesme u kolu, uz ples i igru, lirske, baladne, šaljive, uspavanke i poskočice (častuške). Dakle, kako se vidi, pjesnički repertoar tog kraja pokazao se dosta bogatim i raznolikim. I danas — kako kaže Zemcovski — ljudi 50-tih i 60-tih godina pjevaju tradicionalne pjesme. Mladi ljudi, uz pjesme suvremenih sovjetskih kompozitora, pjevaju i svoje seljačke pjesme, pa sada u tim selima žive jedne uz druge i one sa tisućugodišnjom tradicijom i ove najnovije. Tradicionalne su pjesme, kako zaključuje Zemcovski, utjecale i na muziku Musorgskog, koji je proveo djetinjstvo u toj oblasti u selu Karevu na obali živopisnog jezera Zižickog.

Ante Nazor

O. PRAVDJUK, LAVOVI OSNOVY UKRAJINS'KOI NARODNOI MUZYKY. Akademija nauk ukrajins'koj RSR. Institut mystectvoznavstva fol'kloru ta etnografii, Kijev 1961, 196 str.

Ova knjiga sadrži nauku o osnovama ukrajinske narodne muzike. Autor najprije otkriva najkarakterističnije pojave njenih tonskih osnova, tzv. »harmonijsku organizaciju u razvoju«, koju temu obrađuje na prvih pedesetak stranica, navodeći notne primjere pjesama za pojedinu vrstu tonskog niza. Tu su obrađeni isječki skalá manjih od oktave; pjesme u sekundnim ambitusima, u tercnim, kvartnim i kvintnim ambitusima, i dalje sve do oktavnih. Nakon toga prikazuje pjesme u kojima se mijenjaju melodijski ambitusi, u kojima na poseban način melodija počinje i završava, gdje to nije uvijek tonički glas. Zatim pjesme gdje dolazi do modifikacije pojedinih stupnjeva melodije i do pojave modulacije u druge ljestvične oblike. U trećem odsjeku autor prikazuje ukrajinske pjesme po njihovoj upotrebi i funkciji prema kalendarskom ciklusu, gdje dolaze pjesme koledske za božićno vrijeme i »šćedrivke« (to su kolede za Bogojavljenje). Poseban odio prikazuje svadbene pjesme. Nadalje slijede naricaljke, kojima se oplakuju umrle osobe. Podrobno su prikazane epske i historijske pjesme, pa zatim lirske pjesme i plesna muzika, kao pratnja narodnim plesovima. Najposlije su prikazane i ukrajinske pjesme onog žanra koji je kod nas poznat kao pjesme iz narodnooslobodilačke borbe; autor ih prikazuje kao posljednji stupanj razvoja narodnih pjesama, koje su se u narodu pojavile poslije oktobarske revolucije.

Najposlije dolazi opći pogovor u kojemu je rezimiran sadržaj ove kratke i koncizne studije o ukrajinskoj narodnoj muzici.

Obilje notnih primjera za svaku vrstu nabrojanih narodnih pjesama daje o njima čitaocu muzičku i zvukovnu predodžbu. Primjeri su uzeti iz knjiga i zbirki pjesama poznatih ukrajinskih melografa: Kvitke, Kolesse, Lisenka i drugih. Knjiga je namijenjena muzikolozima i studentima, kao i upotrebi širih slojeva ukrajinskog naroda.

Vinko Žganec

SIRATÓK. Sajtó alá rendezte KISS LAJOS és RAJECZKY BENJAMIIN. A magyar népzene tára, V. (Collection of Hungarian Folk Music, V. Laments). Akadémiai kiadó, Budapest 1966, 1140 str.

Ova imponantna knjiga sadržava 218 tužbalica, koje pjevaju obično stare žene oko smrti i pogrebnih obreda, kao i kasnije povodom spomena na pokojnike. Tužbalice su većim dijelom transkripcije u notno pismo sa magnetofonske vrpce, povodom tuženja i plakanja u originalnoj izvedbi, i to tako da je gotovo uvijek snimljena cijela verzija plača ili naricanja od početka do kraja, sa svim ukrasima,